Opłata pocztowa uiszczona gotówką.
Nr. 213. Lwów, Niedziela dnia 9. Września 1923. Rok XLI.

PRENUMERATA:
Miesięcznie we Lwowie 90 000 Mkp., z dostawą do domu 100.000 Mkp., z przesyłką w Polsce 100.000 Mkp., w innych państwach 130.000 Mkp.
CENA NUMERU
4000 Mkp.
Konto czekowe P. K. O. 140.561.

KURJER LWOWSKI

wychodzi codziennie o godzinie 6 rano.

Ceny ogłoszeń:
Za wiersz milimetrowy wynosi: Zwyczajny za tekstem 1000 Mk. Nadesłane 3000 Mk. Nekrologja 2500 Mk. Na pierwszej kolumn. 5000 Mk. Przed kron. i w rubryce „Repertuar" 4500 Mk. Po kron. i kom. 4000 Mk. Dział ekonom. 5000 Mk. Drobne ogł. za każdy wyraz 500 Mk. Paski na kolumn. tekstow po 4000 Mk. Ogłoszenia zagran. o 50% drożej.

REDAKCJA ul. Ossolińskich l. 15. ADMINISTRACJA ul. Chorążczyzny l. 26. — Redaktor przyjmuje między godziną 5—6. — Adres telegr. „Kurjer" Lwów. — Rekopisów nie zwraca się. — Telef. redakc. 19. Od 10 wieczór telefon 874.

Nakładem Spółki Wydawniczej „Kurjera Lwowskiego". Redaktor naczelny: Dr. Włodzimierz Jampolski.

„Kurjer Lwowski" zawiera dzisiaj:

Podwyższenie podatku od wódki i piwa.

Warszawa. (Telef.). Dnia 31. ub. m. weszły w życie rozporządzenia rady ministrów w przedmiocie zmian w postanowieniach o opodatkowaniu spirytusu, piwa i kwasu octowego na obszarze Rzeczypospolitej.

W myśl nowych przepisów podatek spożywczy od jednego stopnia hektolitrowego spirytusu, wyrobionego w gorzelniach rolniczych i gorzelniach przerabiających owoce, podniesiony został z 35.000 do 60.000 mk., a w gorzelniach przemysłowych z 35.500 do 61.000 mk.

Podatek spożywczy od piwa został również bardzo wydatnie podwyższony.

Strzał w Ligę Narodów.

(e) Lawina zdarzeń wyrosłych na fakcie wymordowania delegacji włoskiej na szosie Santi Quaran a Janina toczy się z szybkością i rozgłosem grzmotu, rozdzierającego wszystkie spotkane w drodze przeszkody.

Grzmot znieważonego autorytetu rządu włoskiego, zasilony szowinizmem bolszewizujących na narodowo „fasci" a po części i uporem Grecji wykazał w przybiegu ostatnich telegramów napięcie przedwojennej mocy zdolne przeobrazić się w piorun wojenny.

Spór włosko-grecki wniesiony na porządek dzienny Ligi Narodów zachwiał jej całym gmachem.

Mimo jasnego brzmienia art. 12 i 15 traktatu pokojowego z dn. 28 czerwca 1919 r. Włochy odrzucają uporczywie interwencję Ligi Narodów i stawiają pod znakiem negacji jej prawo do rozsądzenia sporu z Grecją. Najwyższa instytucja w świecie powołana głosami dwudziestu trzech państw m. i. i Włoch do szczytnej i odpowiedzialnej roli utrzymania w równowadze instynktów wojennych w Europie, potraktowana została przez Mussoliniego, jak delegacja Hedżasu.

Do stanowiska Włoch, które zagroziły wystąpieniem z Ligi Narodów, zgłosiły akces państwa skandynawskie, Brazylja, Uruguay i podobno M. Ententa. Przeciwwagę i stronę obronną zajęły Anglja a w części i Francja.

Powyższe ustawienie strategiczne członków Ligi Narodów sprowadza się do mniej lub więcej żywotnych interesów na morzu Śródziemnem i Bałkanie.

Anglja konsekwentnie popierała Grecję w niedawno zakończonej wojnie przeciw Turcji, dla wzmocnienia swej polityki w sprawie Islamu na Bałkanie i m. Śródziemnem. Wielka Brytanja obawia się, że rozwielmożnienie wpływów włoskich mogłoby wytrącić hegemonję na wodach środziemnomorskich z rąk British Empire.

Włochy natomiast starają się utrzymać na zdobytem podczas wojny stanowisku mocarstwa, a obecnie za rządów „fasci" nie dopuścić do zbytniego wzrostu protegowanej przez Anglję Grecji, i dlatego popierają Albanję, by zyskać pewnego rodzaju oparcie na wschodniem wybrzeżu Adrjatyku.

Z tego też powodu dążyła włoska komisja graniczna do przyznania Albanji miasta Koricy, które Grecja usiłowała uzyskać dla siebie.

Jugosławja jest podobnie zaniepokojona. — Protegowanie Albanji uważa królestwo SHS. za sięganie Włoch na półwysep bałkański i zamykanie Jugosławji wyjścia z Adrjatyku na świat. Kwestja przynależności Rjeki potęguje antagonizm. Przez Jugosławję dochodzi logiczna nić gremialnego porzucania Ligi Narodów — do M. Ententy.

Silniejsze kontury stosunku M. Ententy do Ligi Narodów, uwidoczniają się w polityce Grecji, która osłabiona ostatnią wojną i z wenizelowskich ambicji zdegradowana, poczęła szukać oparcia w M. Entencie, korzystając ze szczególniejszych sympatji SHS.

Ponad obradami nieporadnej Ligi Narodów, Włochy rozszerzają okupację wysp w pobliżu Korfu, tłumacząc ją koniecznością obrony. Przed kim, jeśli Grecja niema zamiaru ataku, lecz poddaje się wyrokowi L. Narodów?

Na wczorajszem posiedzenia Zgromadzenia L. N. zabrzmiał głos Salandry o tonie mało z pokojowym mający wspólnego, który definitywnie odrzucił kompetencję LN. do rozsądzenia konfliktu z Grecją. — Protest Salandry zapanował nad twardem uporem Lorda Cecila, Brantinga i wymykającym się — Hanoteaux.

Kości padły, lecz jeszcze nie uderzyły o zielone sukno w Genewie.

Liga jest w niebezpieczeństwie ośmieszenia i pogardy wobec całego świata cywilizowanego, który w wypadku rozbicia jej wśród naigrawań i szyderstw poniesie do grobu to jedyne i ostatnie co ratowało go i nadal ratować miało przed wybuchem nowej, straszniejszej w skutkach wojny ogólnoeuropejskiej.

Liga Narodów gra o własny i świata byt.

Przez III. Targi Wschodnie.

(sp) Targi Wschodnie bezsprzecznie wykazują ewolucję w kierunku dodatnim. Trzecie, tegoroczne Targi są najlepszym dowodem dodatniego ich rozwoju.

Odrazu każdego w oczy uderza wzrost placu Targów: przeszły już t. zw. pasaż Michalskiego i daleko zapuściły się na tor Cetnera. Tam pod gołem niebem wyrosło całe miasto żelazne: wystawa maszyn i narzędzi rolniczych różnych fabryk. Oprócz tego dźwignęły się nowe kioski i pawilony prywatne.

Drugim dowodem realności Targów, jest duży odsetek wystawców, którzy przybywają do Lwowa po raz drugi czy po raz trzeci. W każdym pawilonie spotyka się stoiska, znane już z poprzednich Targów. Jeżeli więc przy tak olbrzymich kosztach wytwórcy znowu wystawiają na Targach, widać, że Targi są w ich kalkulacji czynnikiem dodatnim. N. p. pewien wystawca z Warszawy, bodaj czy nie najskromniejszy, okupujący jakiś jeden metr kw., prócz kosztów własnej jazdy i utrzymania tu, zapłacił za sam transport dwóch skrzyń 3 miljony, a chłopczynie miejscowemu, który stoi w jego klatce i rozdaje reklamy, uważa na gości itp. płaci 40.000 mk. za godzinę. Proszę teraz zrozumieć, że nie jedna ekspozycja kosztuje fabrykę — miljardy. A wytwórcy koszty te ponoszą chętnie, gdyż Targi lwowskie są nie pokazem, tylko naprawdę jarmarkiem, nieodzowną częścią składową naszego aparatu wymiany towarów. Wedle naszych obliczeń 35 proc. wystawców należy do dawnych uczestników Targów.

Jako elewator, który zbiera towar wysoce uprzemysłowionego Zachodu Rzpltej i wyrzuca na tak pożądający towaru Wschód nasz, odgrywa Lwów pierwszorzędną rolę. Unaocznieniem tego jest z jednej strony nader poważny udział Górnego Śląska w wystawie, z drugiej strony duży napływ interesentów z Kresów Wschodnich, których pełno jest na III. Targach.

Górny Śląsk wystąpił pierwszy raz na naszych Targach. Zajmuje on, nie licząc kilku kjosków pryw., całe skrzydło b. pałacu sztuki. Pokaz ten zorganizował górnośląski związek przemysłowców górniczych i hutniczych, stowarzyszenie, gromadzące 33 olbrzymich zakładów (kopalń i hut) polskiej części G. Śląska, z siedzibą w Katowicach. 18 najpoważniejszych firm zgromadziło tu swe eksponaty, nie tylko imponujących tytaniczną wprost potęgą włożonej w ogromne kopalnie, walcownie, huty, odlewnie i t. p. pracy, ale zarazem dając instruktywny obraz mocy tego „ciężkiego" przemysłu. Wystawa górnośląska zaokrągla obraz wytwórczości ziem naszych, gospodarczo zunifikowanych, bogatych o cyklopich rozmiarach kuźnic Zachodu po zbożne łany i szumne bory Wschodu.

A zagranica? Ogromnie żywy udział wzięła Francja w III. Targach. Osobna grupa francuska w pawilonie Pol. Banku Handl. rozłożyła się jako najsilniejsza grupa zagraniczna, nie licząc wielu firm francuskich, reprezentowanych w eksponatach firm zastępczych. Niestety, nie mogłem docisnąć się do grupy francuskiej, taki panuje natłok, głównie pań, które oczu oderwać nie mogą od śliczności, naprawdę paryskich. Natomiast Austrja wystawiła mniej. Bardzo natomiast wzrósł udział Gdańska, który widocznie, podobnie jak Górny Śląsk, zrasta się z Polską gospodarczo coraz organiczniej. Widać więcej eksponatów niemieckich, są i angielskie. Udział innych krajów jest bez znaczenia.

O tem, jak zachowa się zagranica jako na-

JÓZEF MIRSKI.

Jako mistrz Mateusz z mąk żywych Mękę Pańską wyrzezał.

(Legenda).

Chlubą cechu i dumą był mistrz Mateusz. Kamienna rzesza tworów jego dłuta świątynie Pańskie zaludniała, gmachy grodzkie krasiła, patrycjuszów pałace i mieszczan co bogatszych pyszne zdobiła domy, o dukcie ręki świadcząc umiejętnym i duszy mistrza żarliwej, a zwidzeń dziwnych pełnej. Bo niezwyczajne iście były one dzieła: owo postaci Świętych Pańskich w tumie: zachwyt nieziemski gorzał im na oczach, zbożnych rozmodleń pacierz niewysłowny wargi im cienkie rozchylał, a ból tajemny lica im wykrzywiał, rysy zachwytu we fałdy łamiąc męczeńskie...; indzie maszkary znowu, rozchichotane larwy, wyciągające łapy po łup, rozkoszy łapczywe; tam znów ludzie-poczwary, po białka oczu w lubieży rozskiełstane, lub wykręcone w spazmie mąk, i czemsiś zawsze: członków wygięciem, rozciapierzeniem palców straszliwem, czy ust krzywizną, czy powiek rozwarciem cierpienie owo wydające, co duszę ludzką rozdziera...

A zasie mistrz był, jako dzieła jego: od gładkich stronił posadzek, świątalne mijał zebrania cechowe, ceremonjalnych festów unikał pilnie; ku zgorszeniu zaś ociekających powagą rajców grodzkich, a tajnemu żalowi gładyszek-rajczanek nazbyt się chętnie zadawał z kompanją byle tam jakich wałęgów, żaków i żomtatorów; ujrzeć go mógłbyś natenczas w szynkowni jakiej podmiejskiej, pośrodku rzeszy onych to frantów a dziewek przedających; siedział ci tam mistrz wśród towarzystwa onego bezbożnego z brodą swą długą a rudą, jak płomień, z włosem na głowie, jak burza, zmierzwionym, pijany winem, wesołością wyuzdany, pospołu z resztą zatraceńców piosenki sprośne wyśpiewujący, albo li z dziewką, którą urodną na ławie twardej rozwalony i w bezpamiętnej nurzający się żądzy.

Gdy zaś uprzykrzył sobie żywot on swywolny, po nocy jakiej hulaszczej, w ranek jakowy od przedświtowej jeszcze niązcy śreżogi, umykał chyłkiem od onej Sodomy, jak złodziej, pod domów skradał się pierzeje, w kościół pomroczny zapadał, krzyżem na głaz ległszy zimny, trwał tam w pokucie, jak w obumarciu cielęsnem, — rzekłbyś, że zewłok jaki ogromny, gdyby nie one wstrząsy od łkań i zachłyśnięć modlitewnych...

A po tem zasie jakoby ducha obmyciu ze skaz wszelakich a trądu, zciszony w sobie i upogodzony, w dom wracał własny, do izby wracał pracownej, na czas się długi grodząc od świata — artifex opętany, — by w rozjarzeniu zmysłów, a ducha olśnieniu z brył głaznych wizje swe łupać i straszliwe chimery, krew mrożące.

Pod on czas tylko braciszek Hilary, z zakonu Fratres minores, dostęp doń miewał swobodny: na znak żelazne rozwierały się dźwirza i mroczna czeluść półsienia chłonęła wątłą postać braciszka.

Święty to był człeczyna, św. Franciszka służka zaprzedany: oczy miał dziecka i ciszę wielką miał w twarzy; po ziemi stąpał zaledwie i nieraz zda się, stawszy się światłem jednem i jakąś jasnością błękitną wzwyż się uniesie i gdzieś, w niebiosa odleci, anioł skrzydlaty...

Owoż tę ciszę i jasność i słodycz w dom Mateusza wnosił braciszek. Czarty, tam zawdy u progów czychały: nieraz ci one, gdy słabł duch mistrza, przez próg się chyłkiem do izby przekradały, na pierś mistrzowi, jak psy, się rzucały, szarpały go, łaskotały, za włos targały i wlokły po ziemi, chichocząc, skrzecząc, wyjąc... Przed braciszkiem Hilarym zasie precz uciekały ze zgrzytem, skomleniem, skowytem. Wstawał natenczas mistrz, z podłogi się dźwigał zgnębiony, twarzą upiorny sam i zmorze podobniejszy raczej, niźli człowiekowi, potem dojrzawszy brata, do stóp przypadał mu cały, garnąc się k'niemu, jak dziecię strwożone, braciszek zaś brał łeb ten rudy, a sponiewierany, w ręce swe białe i wątłe, ciszyc i kojąc mękę człowieka...

Wiedziano w on czas w grodzie, że się u mistrza na rzeczy zanosi niezwykłe. Dłużej ci bowiem, niż zwykle, stronił Mateusz od świata: tęskniły za nim dziewki lub zamężne, pieszczot łase gorących i biedacy tęsknili, hojnego mieszka spragnieni. Brat zaś Hilary zgoła go już nie odchodził. Snać ci tam trwał na straży ducha, w twórczym go krzepiąc mozole.

(C. d. n.).

bywca, będzie można powiedzieć dopiero z tokiem jarmarku lwowskiego.

Charakterystycznem jest też, że państwo czy gmina, jako wystawca, roku tego dały stoiska nadzwyczaj ciekawe i dobrze świadczące o racjonalnej gospodarce. Wymienić tu wypada skarbowe kopalnie na G. Śląsku, państw. zakłady naftowe, nader doniosły dla rolnictwa państw. zakł. przetworów azotowych w Chorzowie, znany dobrze wszystkim pałacyk lasów państw. z naszej połaci, wreszcie i gazownię naszą lwowską.

A jak przedstawia się podział na poszczególne gałęzie przemysłu? Tak wytwórczość krajowa jak i okazy importowane wyczerpują całokształt zapotrzebowania ludzkiego: od zabaweczek dla niemowląt do kolosalnych dźwigarów, zdolnych podnieść cały wagon naładowany.

Lecz dominuje górnictwo, tak kopalniane jak i wiertnicze (oczywiście sąsiedni naszemu miastu przemysł ropny wystąpił w całej okazałości), oraz przemysł metalurgiczny. Są tu maszyny, środki lokomocji, przyrządy i narzędzia fabryczne, rzemieślnicze, artykuły techniczne, maszyny rolnicze, aż do jubilerstwa i mechaniki precyzyjnej.

Bogactwo metalurgji jest dowodem, że Targi Wschodnie wyrobiły sobie własny typ. Są to targi dla Wschodu, który pracuje nad odbudową, ujarzmia przyrodę, walczy z przestrzenią, jest tedy pompą ssącą, odbieralnikiem en gros dla przemysłu metalurgicznego. Ktoś zauważył, że za dużo samochodów, że to wystawa luksusowa, zapominając, że poprostu samochody, do tego w pokoju, nie na dworze, ogromnie rzucają się w oczy.

Podobnie silnie obesłana jest branża spożywcza, z wódkami na czele (mógłbym ekspotatami upić całą polską kawalerję pegazowa...), oraz dział papierowy. Nasuwa się myśl, czy przemysłowi papierowemu nie dzieje się za dobrze, czy nie jest zbyt protegowany. W porównaniu z innemi działami ceny są tu horendalne.

Mniej więcej na wysokości dotychczasowej utrzymał się przemysł chemiczny w najszerszem tego słowa znaczeniu, oraz drzewny.

Zupełnie cofnęły się gałęzie przemysłu włókienniczego. Już na III. Targach tekstylja przestały być „clou". Przemysłowcy włókienniczy tłumaczą się, że zawiodła ich frekwencja zagranicy na poprzednich Targach, a popyt krajowy i tak przewyższa podaż.

Również co do przemysłu artystycznego nie wynosi się wrażenia zbyt dodatniego. Prócz świetnego, jak dotąd, działu kilimkarskiego, prócz witraży i batików — dość przeciętne zabawkarstwo, ponadto z ogólnych firm sztuki stosowanej są aż dwie zagraniczne, a krajowe są też w większości — obce. A więc niesłuszne są lekkomyślne sądy, że Targi są wystawą luksusu.

*

Przewala się tłum ciekawych i tłum zainteresowanych. Chłopczyki szkolne zbierają sobie kolekcje kartek reklamowych. Wiele niewiast, nawet leciwych, rzuca okiem, na lewo i na prawo, czy gdzie nie widać jakiego — cudzoziemca. Grają muzyki w restauracjach. A za bramą skomlą — żebraki.

Grecja wstępuje w stan wojny.

Ateny, 7. września. (PAT). Flota grecka cofnęła się do zatoki Viola.

Grecka Izba handlowa zerwała stosunki z firmami włoskimi w Grecji.

Rząd ateński zakomunikował przedstawicielom Włoch, Francji i Anglji że **eskadra grecka otrzymała rozkaz opuszczenia Salaminy** i udania się do Volos. Rząd grecki nadmienia, że rozporządzenie to było konieczne celem wykluczenia wszelkich nieporozumień, jakie mogłyby mieć miejsce przy pojawieniu się statków włoskich w zatoce Farońskiej, oraz w celu łącznego obserwowania Aten, które przy znacznem oddaleniu od eskadry, byłyby miastem zupełnie bezbronnem.

Min. kolei żelaznych bez ministra.

Min. Karliński zgłosił dymisję i wyjechał do Lwowa. Nominacja p. Nosowicza w drodze.

Warszawa. (Tel. wł.) (G) Premier Witos przyjął onegdaj inż. Nosowicza, któremu wręczył dekret nominacyjny na prezesa katowickiej dyrekcji kolej. Na przeszło godzinnej audjencji omówiono sprawę zmiany na stanowisku ministra kolej. żelaznych, przyczem p. Witos oświadczył p. Nosowiczowi, że może się spodziewać, iż **w najbliższych dniach będzie powołanym na to stanowisko.**

W związku z tą rozmową informują nas, że obecny minister kol. żel. p. **Karliński zgłosił poufnie swą dymisję,** poczem pożegnał się zwyższymi urzędnikami ministerstwa, a następnie **wyjechał do Lwowa.** W ten sposób w MKZ. mamy interregnum.

Wojewoda śląski ustępuje na rozkaz.

P. Wachowiak kandydatem na województwo śląskie.

Warszawa. (Tel. wł.) (G) Wojewoda śląski p. Szumski wyjechał na urlop, z którego prawdopodobnie nie powróci już na swe stanowisko, Jako następcę wymieniają dra Wachowiaka, który — jak już donosiliśmy zrezygnował z prezesury klubu sejmowego NPR. — zrezygnować ma z mandatu poselskiego.

Kandydatura ta przyjaźnie widziana jest przez p. Korfantego oraz ma całkowite poparcie premjera Witosa.

P. WACHOWIAK USTĄPIŁ Z PREZESURY N. P. R.

Warszawa, 7. września. (AW). Prezes N. P. R. p. Wachowiak nadesłał do Rady Nacz. stronnictwa pismo, w którem zgłasza rezygnację ze stanowiska prezesa klubu a jednocześnie zapowiada złożenie mandatu poselskiego. Jako powód tego kroku podaje zaabsorbowanie sprawami prywatnemi.

„Rządowe oczyszczanie" urzędów z „nieprawomyślnych" urzędników.

Warszawa. (Tel. wł.) (G) Z kół najbardziej zbliżonych do rządu dowiadujemy się jakie są właściwe i istotne cele tak osławionej dziś akcji oszczędnościowej, o właściwie akcji rugów urzędniczych, które — jak dotychczas — szczególnie się srożą w ministerstwie spraw zagr. Poważne dane pozwalają sądzić, że takich samych rugów spodziewać się należy i w innych urzędach państwowych.

Nie było wątpliwości od początku tych rugów, że chodzi tu zasadniczo o pozbycie się z urzędów państwowych tych ludzi, których poglądy polityczne nie znajdują uznania czy też łaski w oczach obecnych szefów administracji państwowej, ale rząd obecny nie jest wieczny. Może się więc zdarzyć, że przyjdzie nowy rząd innej barwy politycznej i obecnie wyrugowanych urzędników reaktywuje, a usunie urzędników powołanych — przez rząd obecny.

Tu znalazła niezwykle perfidne zastosowanie ustawa o państwowej służbie cywilnej z marca 1922 r. Ustawa ta w art. 116 zawiesza na przeciąg dwóch lat wszystkie prawa urzędników państwowych, przyznane zarówno samą tą ustawą, jak i pragmatyką służbową. Przez te dwa lata urzędnik państwowy — pragnący posiadać pełnię swych praw powinien uzyskać od swej władzy za zgodą prezesa ministrów dekret stabilizacyjny. Ustawa wyraźnie zastrzega, że taki dekret jest koniecznie potrzebny, bez względu na to czy urzędnik przyjęty był na stałe czy prowizorycznie.

Artykuł ten następnie głosi, **że urzędnik, który w przeciągu tych dwu lat nie otrzyma dekretu stabilizacyjnego, automatycznie traci swoje stanowisko.** Zaznaczyć przy tem należy, że redakcja tego artykułu w tem właśnie miejscu jest niezwykle mętna, bo z całej treści artykułu wynika, że urzędnik, który w przeciągu tych dwu lat nie otrzyma dekretu stabilizacyjnego i jednocześnie nie otrzyma zwolnienia z urzędu ustala się automatycznie na swem stanowisku.

Cel tych postanowień ustawy był jasny w pojęciu prawodawcy. Prawodawcy bowiem chodziło o umożliwienie usunięcia z zajmowanych stanowisk rządowych ludzi, nie mających kwalifikacji przewidzianych w tej samej zresztą ustawie, jak cenzus naukowy, nieskazitelna konduita itd.

Zwrócić musimy uwagę, że artykuł 116 w żadnym wypadku nie miał celów politycznych. — Twórcy rugów obecnych stosują natomiast ten artykuł w sposób niezwykle perfidny wyłącznie dla swoich celów partyjnych i to tak, aby nawet rząd, który po nich przyjdzie nie mógł pod tym względem odrobić ich działalności. **Urzędnicy dostają więc dymisje na podstawie art. 116 pomimo, że pod względem służbowym i obywatelskim nic im zarzucić nie można.**

Tu właśnie jest cała gra partyjna. Mówi się o oszczędnościach a tworzy się administr. partyjną która ma przetrwać obecny rząd, i ważne zmiany polityczne, o ile to wszystko ma coś wspólnego z oszczędnością, możemy dać taki klasyczny przykład: Oto wydział prasowy w ministerstwie spraw zagr. zaangażował nowych dziewięciu urzędników, a nawet powiększono lokal tego wydziału o cztery pokoje. To samo obserwujemy w departamencie konsularnym. To się nazywa oszczędnością.

Gra partyjna w tej sprawie aż nadto widoczna, ale jest sposób na sposób i o tem nikt nie powinien zapominać, że niedokładności ustawy o służbie cywilnej tak perfidnie obecnie wyzyskane mogą być poprawione, uregulowane na drodze ustawowej. W sprawie tej niewątpliwie zabierze głos Sejm.

Druga bomba bałkańska grozi wybuchem.

Rzym, 7. września. (PAT). „Messagero" donosi z Belgradu, że jest już prawie pewnem, iż rząd jugosłowiański nie przyjmie włoskich propozycji w sprawie Rjeki. Wobec tego od dnia 15. września wyłoni się kwestja włosko-jugosłowiańska, ponieważ rząd włoski w razie odrzucenia jego propozycji, zastrzegł sobie swobodę działania.

W kołach dyplomatycznych słychać, że konflikt o Rjekę mieści w sobie większe niebezpieczeństwo, niż konflikt grecko - włoski.

Krawatki dla... głodnych ludzi.

Warszawa, 7. września. (PAT). „Kurjer Polski" podaje: Między prezydjum Rady ministrów, ministerstwem spraw wewnętrznych, ministerstwem skarbu oraz wojewodami toczy się wymiana zdań co do ewentualnego **wprowadzenia przymusu umundurowania urzędników administracji politycznej.** Sfery miarodajne są zdania, że stosunki panujące zwłaszcza we wschodnich województwach wymagają wprowadzenia umundurowania.

Na gruzach Japonji.

RADOŚĆ W ROSJI.

Moskwa, 7. września. (AW). Wypadki w Japonji komentowane są żywo w prasie i kołach rządowych, które wyrażają przekonanie, że Japonja zeszła do roli państwa trzeciorzędnego i że z powrotem stanowisko mocarstwowe nieprędko uzyska. „Prawda" stwierdza, że **Japonja jako mocarstwo wojskowe i morskie na pewien czas ustąpiła z szeregu.** Jeżeli nowa sytuacja wywoła odpowiednie przesunięcie się sił w światowej polityce, to będzie to przedmiotem zainteresowania Ameryki, Chin, Rosji i Anglji, które są w przededniu okresu układania się nowych stosunków.

SZCZEGÓŁY KATASTROFY.

Londyn, 7. września. (PAT). Z Pekinu komunikują o szczegółach katastrofy. Ofiary w ludziach nie są tak wielkie jak dotąd przypuszczano. W Tokio poniosło śmierć 100.000 osób, w Yokohamie 110.000. Filtry w Yokohamie zostały ubiegłej nocy naprawione i rozpoczęły pracę. Elektrownię puszczono w ruch. Co do przebiegu trzęsienia ziemi min. podaje, że w pierwszym dniu dało się odczuć 216 wybuchów, następnego zaś dnia pomiędzy godziną 8 a 11-tą wybuchów 57.

Niemcy pragną porozumienia z Francją.

Berlin, 7 września. (PAT.) Wczoraj odbyła się w obecności kanclerza Stresemanna konferencja delegatów z terytorjów okupowanych. Kanclerz Stresemann oświadczył, że w najbliższym czasie spodziewać się należy wystąpienia Niemiec z propozycją nawiązania pertraktacji z Francją i Anglją.

DOLAR — 47 MILJONOW MK!!

Berlin, 7 września. (PA.) Kurs dolara, który wynosił wczoraj 33,200.000, dziś przed otwarciem giełdy w obrotach prywatnych dosięgnął sumy 45—47 miljonów mk.

Sprawy polskie.

GEN. LATINIK KANDYDATEM NA LWOWSKI INSPEKTORAT.

Warszawa, 7. września. (tel. wł.) (G). W kołach wojskowych utrzymuje się pogłoska, że kandydatem na inspektorat IV krakowski, jest gen. Latinik, na V zaś lwowski gen. Kuliński, który jednocześnie wysuwany jest na stanowisko komendanta wyższej szkoły wojennej. Jedyną przeszkodą do tych nominacji jest **niepewność gen. Szeptyckiego, czy utrzyma się na stanowisku ministra i niepewność gen. St. Hallera,** czy utrzyma się na szefostwie sztabu. Rezerwują sobie więc ci generałowie możność ewentualnego powrotu na te inspektoraty.

NOWE AWANSE W ARMJI.

W najbliższym czasie wyjdą dodatkowe rozporządzenia i rozkazy M. S. Wojskowych w sprawie awansów wojskowych. Przygotowawcze prace w tej dziedzinie intersujące szeroki ogół korpusu oficerskiego są w toku.

PETRUSZEWICZ W GENEWIE.

Warszawa. (Tel. wł.) (G) Dowiadujemy się, że w Genewie przebywa Petruszewicz w celu podjęcia akcji na terenie Ligi Narodów w sprawie ludności ukraińskiej w Małopolsce wsch. Bawi tam również p. Colby b. podsekretarz stanu w Stanach Zjednoczonych znany opiekun Petruszewicza.

SERGO KURULISZWILI
(Tajfuni)

NOC STAMBUŁU.

Już Bosfor senny... gra powiewną falą,
Kołysze brzegi, i trzciną potrąca...
Jako syrena pianą otulona
Pragnieniem wola, pali pierś płonąca...

W przejasnym blasku toni księżycowej
Wiatr powiał... liście poruszył ogrodu,
Co falom morskim dziwne szepcą słowa
I szumią cichą czarowną baśń Wschodu.

O Allah Akbar, Allah, jesteś wielki!
Słodki głos płynie z minaretu wieży;
U brzegu marzeń złocistej oprawy
Ildio Kios zamek jako szafir leży...

Cisza... lecz harfy jęk słychać z oddali,
I kwiecie pachnie... Kwiecie pomarańczy...
Złotawą szatą lekko osłonięta
Cudna jak promień słońca Zeinah tańczy...

Szalem namiętny, opity rozkoszą,
Król królem groźny... król z chmurą na czole...
Tysiąc mu świateł świeci ciemną nocą,
Tysiąc niewolnic pełni jego wolę...

Obcemu oku w gmachu **niedostępny**
Nad władcą czuwa tysiąc czujnej straży,
Jedna śmierć przerwie orgję zapomnienia,
Przebić kindżałem nikt się nie odważy...

Tu gwiazda spada w głębinę Bosforu,
Tu nie śmie stanąć w locie błyskawica.
Śni stambuł boski, perła pośród czarów,
A u stóp Bosfor — wieczna tajemnica.

Rozkochałem się w tej czarownej nocy...
Tam sny są **słodkie** i usta płomienne,
Tam gwiazdy lecąc gubią swoją drogę,
Włosem promieni wieńcząc mary senne —

O nocy wschodnia, ty nocy Bosfory,
Bajati* rzucasz jak srebne kropelki,
Głos muezin dzwonkiem jasnym drży na fali:
O Allah Akbar, Allah, jesteś Wielki!..

Konstantynopol 1923.

* **Bajati — pieśni tureckie.**

Kronika.

TEATR WIELKI.

Sobota o 4 pop. Wielki koncert symfoniczny z Nowego Bytomia — o 7.30 wiecz. „Dama Pikowa" (występ Fr. Bedlewicza).

TEATR MAŁY.

Sobota „Głupi Jakób" (występ Sosnowskiego).
Niedziela „Musisz być moją".

TEATR NOWOŚCI.

Sobota „Frasquita".
Niedziela „Madame Pompadeur"

We Lwowie.

— **Goście francuscy we Lwowie.** Dziś, w sobotę o godz. 10 wieczór, przybywa do Lwowa wycieczka francuska złożona z 71 osób. W wycieczce biorą udział profesorowie uniwersytetu, nauczyciele szkół średnich i powszechnych, przemysłowcy, lekarze, inżynierowie oraz młodzież uniwersytecka wszystkich fakultetów. Dn. 10 bm. zwiedzi wycieczka Borysław, 11-go wyjeżdża do Zakopanego. Wycieczkę prowadzi niezmordowana sekretarka generalna Tow. „Les Amis de la Pologne" pni Rosa Bailly.

— **Goście bułgarscy we Lwowie.** Wczoraj wieczorem przyjechali do naszego miasta profesorowie Uniwersytetu i innych szkół, publicyści, oraz grono pań z Bułgarji. Na dworzec dla powitania miłych gości przybyli reprezentanci Województwa, miasta, kuratorjum szkolnego, Targów wschodnich, wojskowości, prasy i tutejszej kolonji bułgarskiej. W imieniu Województwa powitał gości radca Karhezy, poczem przeszli goście z peronu do poczekalni reprezentacyjnej. U wejścia orkiestra 19 pp. odegrała hymn bułgarski „Szumi Marica". W poczekalni przemówił najpierw w imieniu prezydjum miasta radny Bol. Lewicki witając gości w serdecznych słowach, — Kurator Sobiński witał w imieniu Ministerstwa wyznań i oświecenia publicznego, oraz Kuratorjum i całego lwowskiego nauczycielstwa, zaznaczając, że nauczycielstwo tutejszę podejmuje całem sercem gości bułgarskich, ma bowiem dług wdzięczności za serdeczne przyjęcie jakiego doznała wycieczka nauczycielstwa polskiego w Bułgarji. Podniósł potem historyczne momenty, łączące oba bratnie narody i wzniósł okrzyk na cześć uczestników wycieczki i całego narodu bułgarskiego. W imieniu Targów wschodnich witał gości dyrektor Grossman, zapraszając do zwiedzenia okazów polskiego przemysłu. W bułgarskim języku przemówił przedstawiciel tutejszej kolonji bułgarskiej p. Michał Iliew Musofow, wnosząc okrzyk na cześć Polski, polskiej armji i prezydenta Wojciechowskiego.

P. Nykoła Stanew przewodniczący wycieczki i prezes Związku nauczycieli w Sofji, podziękował za słowa powitania, wyraził uczucie Bułgarów dla rządu polskiego i wniósł okrzyk na cześć Polski i naszego narodu. Goście wnieśli trzykrotnie „hurra"! poczem odśpiewali w języku polskim jedną zwrotkę „Jeszcze Polska nie zginęła", wywołując tem bardzo miłe wrażenie.

Z dworca udali się goście wozami tramwajowemi, przystrojonymi w kwiaty na pl. Marjacki i tu złożyli pod pomnikiem Adama Mickiewicza wspaniały wieniec z wstęgami o barwach narodowych bułgarskich. Przemówił tu dr. Mładinow — składając hołd „wielkiemu Mistrzowi i prorokowi narodu polskiego, który nauczył narody słabsze jak kochać należy Ojczyznę". Następnie udali się wszyscy do sali Kasyna i Koła liter.-artystycznego na wieczerzę, podczas której wygłoszono szereg przemówień. W zebraniu ten wziął udział między innymi gen. Jędrzejewski.

Dziś zwiedzą goście Targi wschodnie. W południe dyrekcja Targów podejmie ich śniadaniem, popołudniu zwiedzą miasto, wieczorem zaś jadą do Warszawy.

— **Z żałobnej karty.** Br. Chrzanowski b. kasjer M. Z. E. zmarł wczoraj we Lwowie. Pogrzeb odbędzie się 9. bm. z krypty OO. Bernardynów o godz. 12.

— **Zjazd w sprawie ustawy przemysłowej i organizacji związków w Małopolsce.** Lwowskie stowarz. konces. mistrzów murarskich, ciesielskich i td. po porozumieniu się z mistrzami krakowskimi i całej Małopolski zwołało ogólny Zjazd w sprawie ustawy przemysłowej i organizacji związków w Małopolsce, który odbędzie się w sobotę i w niedzielę 8 i 9 bm. we Lwowie, o godz. 10 rano w sali Izby rękodzielniczej przy pl. Strzeleckim, Kościelna 8.

— **Z teatru.** Wielki Koncert symfoniczny orkiestry Górnośląskiej, odbędzie się w teatrze wielkim w sobotę i w niedzielę o godzinie 4 popoł.

Występ Fr. Bodiewicza w „Damie Pikowej" ujrzymy dziś tj. w sobotę w teatrze wielkim.

— **Urzędowanie na głównej poczcie.** Dziś wyjątkowo mimo święta, ze względu na Targi wsch. i niedzielę odbywać się będzie na głównej poczcie urzędowanie od godz. 9—11 przedpoł., oraz jednorazowe doręczenie poczty.

— (t) **Włamywaczy przy pracy.** Do składu firmy Rudonin i Jelin, mieszczącego się przy przy ul Janowskiej l. 24. włamali się ub. nocy złodzieje i skradli wielką ilość rozmaitych materjałów wartości około 40 miljonów marek. Włamywacze nie pozostawili po sobie żadnego śladu.

— (t) **Czyje srebro?** Podczas rewizji przeprowadzonej przez policję w mieszkaniu Edwarda Głębij przy ul. Stryjskiej l. 8. znaleziono większ ąilość łyżeczek srebrnych pochodzących prawdopodobnie z kradzieży a znaczonych literami: E. P., K., H. W., L. W. i S. Łyżeczki są do odebrania a złożono je aż do zgłoszenia się właścicieli w depozycie polic.

Z całej Polski.

— **Strejk kolejowy** wybuchł wczoraj w Poznaniu i objął całą dyrekcję Poznańską. Kolejarze żądają 24 proc. dodatku drożyźn. na sierpień, 21 proc. dodatku wyrówn. za lipiec i 10 proc. tytułem dodatku wielkomiejskiego.

Zebrania, odczyty i widowiska.

— **Zebranie sekcji „Komitetu Obchodowego 150-lecia Komisji Edukac. i zgonu St. Konarskiego"**, odbędzie się w poniedziałek 10. września, o godz. 5.30 popoł. w sali fizycznej gimnazjum im. Batorego (ul. Kubali).

Kronika Targów wschodnich.

Wczoraj panował na Targach ruch bardzo ożywiony. Przybyło mnóstwo osób z prowincji, a także gremialnie uczniowie i uczennice gimnazjum ze Stanisławowa. Zwiedził też wczoraj Targi reprezentant Anglji p. Egerton Sykes, który nie zdążył przybyć na otwarcie Targów, gdzie miał reprezentować rząd Wielkiej Brytanji. Przybył też prezes kontraktów kijowskich p. W. Wiedeński.

Przyjazd swój zgłosili: burmistrz Sarajewa p. Ibraków Hadrjumerowicz i dr. K. Bejsarowicz (Gladska Klawinsca), również ze Sarajewa, wycieczka szkoły rolniczej z Biłgoraju itp.

Zastępstwo Targów wschodnich w Rumunji zwróciło się telegraficznie do Lwowa z prośbą o posłanie 150 kart uczestnictwa dla kupców rumuńskich, którzy pragną przybyć na Targi. Kilkaset kart wysłano do Rumunji już poprzednio przed otwarciem Targów. Świadczy to o wielkiem zainteresowaniem się w Rumunji naszemi Targami. Grupa kupców z Koszyc zgłosiła swój przyjazd na Targi.

Cena biletu wstępu na Targi dziś i jutro wynosić będzie przez cały dzień 20000 mp. Prócz tego kasy biletowe Targów pobierać będą 20 proc. od każdego biletu tytułem podatku dla biednych m. Lwowa.

Turecka żona.

O cudzych stosunkach małżeńskich a tureckich w szczególności mówi się niezwykle łatwo i długo. O własnych bowiem niewarto, zwykle wiemy o nich niezbyt dużo.

Czytelnikom i -iczkom zmęczonym pracą podsycania ogniska domowego, kłótni i nienawiści, dalej niezainteresowanym w Targach Wschodnich, nieciekawym losu rozlatującej się Ligi Narodów i najnowszych oper w Teatrze lwowskim jak „Aida", „Żydówka", „Tosca" etc. poświęca X² poniżej uplasowaną historyjkę.

Jest w niej mimo wszystko mniej błagi niż w jakiemś ekspose skarbowem lub komunikacie drożyźnianej komisji statystycznej. — Alors! Avanti.

Jeżeli Turcy wyrzekli się poligamji uczynili to nie tylko ze względów ekonomicznych.

Pozostając w ciągłych stosunkach z monogamiczną Europą odczuli chęć naświetlenia się kulturą zachodnią. Wielki Fuad-pasza zredagował w r. 1876 pamiętne oświadczenie, w którem wezwał urzędników państwowych, aby porzucili tradycyjne wielożeństwo.

Jednak jedna żona we współczesnej rodzinie tureckiej jest nadal przedmiotem zbytku i powierzchnią rozkoszy. Nadto nie zarządza ona gospodarstwem domowem; kuchnia i połączone z nią kłopoty i zapachy stanowią osobny dział którym zajmuje się specjalny maître d'hotel, a w uboższych domach sam małżonek.

Władza małżonki rozciąga się na grzbiety sług, niewolnic i na przepych toaletowy. Ponieważ czuje się ciągle zagrożoną, — gdyż prawo zezwala na wielożeństwo — stara się wydawać zatem olbrzymią sumę na toaletę, bieliznę, meble etc. albowiem na wypadek rozwodu wszystko to przy niej pozostaje.

Z materjalnego punktu widzenia, byt niewiasty tureckiej jest znośny, może nawet szczęśliwy. W każdym razie, kłopoty drożyźniano-kuchenne są jej obce. Każda kobieta ma zapewnione zamążpójście, gdyż Islam nie zna celibatu, jak również nie toleruje prostytucji. Niema natomiast w Turcji małżeństw z miłości, wyjąwszy libretta operetek wiedeńskichh, małżeństwa zawierane są „na ślepo".

Jak się odbywa ceremonia ślubu?

Hanum (kobieta zamężna), dowiedziawszy się o celu wizyty dziewosłębów, oddala swą córkę pokazując im jej fotografję, którą zanosi pannu młodemu.

O ile mu się podoba, to postanawia poślubić dziewicę. Odbywa się wtedy ceremonja „nika" t. j. zaręczyny urzędowe, które w rzeczywistości są ślubem cywilnym. Kadi (sędzia) w towarzystwie świadków udaje się do panny młodej i przez drzwi zamknięte zapytuje ją, czy akceptuje Z. lub Y. jako swego małżonka. Poczem dopiero zostaje spisany akt.

Ceremonja weselna polega na zwyczajnem odprowadzeniu panny młodej w orszaku licznych karet do domu męża. U progu mąż podawszy jej rękę, prowadzi ją do salonu, w którym urządzono tron z baldachimem. Natenczas orszak pozostawia państwa młodych sam na sam. Pan młody zapytuje swą małżonkę o jej imię, tak jakby tego nie wiedział, ofiaruje jej biżuterję, co ma symboliczne znaczenie — „kupna kobiety".

Reszta dnia jest dla panny młodej wielce nużąca. Siada ona pod baldachimem i obsypywana jest przez gości nitkami srebrnemi. Po tem tylko można odróżnić tualetę panny młodej. Zresztą tualeta współczesnych Turczynek jest ściśle zastosowana do mody paryskiej: biała suknia z głębokim dekoltem, biały welon, kwiat pomarańczowy itd.

Przed panną młodą (w Turcji panny są naprawę pannami) rozpoczyna się defilada znajomych i krewnych, ponieważ zasady Islamu otwierają każdemu przechodniowi drzwi tego domu w którym odbywa się wesele.

Po ukończonych ceremonjach dzieje się mniej więcej to samo co u nas. X².

Przez szkło powiększające.

Z KSIĄG PASKOKORANU.

Tak mówi Szeik - ul - Cham: Jeśli który z rabów odważy się sądzić czyny boskich Chjeno-Pasków, temu kaganiec nałożyć każę i wtrącić do ciemnicy, by w prochu i włosiennicy odpokutował grzechy swoje aż do dnia, w którym kości jego błagać będą o zlitowanie.

Tak mówi Szeik - ul - Cham: Jeśli który z rabów na ulicy się pojawi i niepokoić będzie wrzaskiem głodu hurysy wielkiego Szacha biczami smagać i w pustyni umieścić a jadło według zestawień urzędu statystycznego dawać każę.

Tak mówi Szeik - ul - Cham: Wszelka mądrość płynie z Paskokoranu a sługami jego są pochodzący od proroka Chjeno-Paski. A ktobykolwiek na ich przyjęcie suknem drogi nie wyścielił i kadzidła nie zapalił a padlszy na ziemię w prochu się nie tarzał, błotem oblepion i na pośmiewisko wiernych wystawion będzie.

Tak mowi Szeik - ul - Cham: Ktokolwiek uwierzy w słowa Paskokoranu i rozkazy bez szemrania spełniać będzie, dostąpi łaski Szeik-ul-Chama i nie tylko w koncesjach żyć ale i w ministry zaliczon będzie.

Bo mówi Szeik - ul - Cham: Mocny jestem i moc moją na rabach pokażę, szczodry jestem i szczodrość moją zapłacę w dolarach.

K.

TARGI WSCHODNIE.

Fabryka Baczewskiego.

(z) Na tegorocznych Targach wschodnich — wzbudza powszechną uwagę umieszczona w pawilonie Polskiego Banku Przemysłowego piramida z wódek i likierów, wystawiona przez znaną zaszczytnie na całym świecie fabrykę Baczewskiego, której wyroby cieszą się ogromnem wzięciem i powszechną popularnością nie tylko w całej Polsce, lecz także w Austrji, Niemczech, Francji, Szwajcarji, Anglji, etc. Marka Baczewskiego ma wszędzie ustaloną renomę — W Warszawie i całem b. Królestwie zdobyła sobie rekord prawdziwy.

Goście z prowincji — którzy zwiedzali tak licznie nasze miasto i główne jego placówki przemysłowe — wyrażili się jednomyślnie z największym zachwytem o urządzeniu fabryki Baczewskiego i jego wyrobach, które zwycięsko konkurują z produktami najdawniejszych fabryk zagranicznych. Fabryka ta istnieje od lat 141, założył ją w r. 1792 pod firmą „J. A. Baczewski, Rafinerja spirytusu, fabryka likierów, wódek i rumu we Lwowie na Zniesieniu; Leopold Maksymiljan Baczewski, protoplasta dzisiejszych właścicieli fabryki: Prezydenta Izby handlowej i przemysłowej Leopolda Baczewskiego i dr. Henryka Baczewskiego. Od tej to chwili aż do dzisiaj fabryka pozostaje bez przerwy w ręku rodziny założyciela.

Posiada ona 2 maszyny parowe o sile HP. 125, 14 motorów do popędu o łącznej sile 500 amperów, turbinę parową połączoną z dynamomaszyną o sile 200 amperów i cały szereg pomp parowych, oraz innych urządzeń, koniecznych do popędu fabryki.

Urządzenie rafinerji składa się z 3 aparatów rektyfikacyjnych, systemu Barbetta, Pampego i Savola, o ogólnej sprawności 336 hektolitrów dziennie. Oprócz tego posiada 5 aparatów destylacyjnych do destylacji ziół i innych surowców, oraz liczne prasy hydrauliczne. Ilość personalu technicznego wynosi osób 20, administracyjnego 30, fabryka zatrudnia ponadto robotników przeszło 300.

Kierownikiem technicznym i handlowym jest p. Stefan Baczewski.

Fabryka rektyfikuje spirytus pierwszej jakości „Marque D'or", który przed wojną, w czasach możności eksportu, był najbardziej poszukiwany w Szwajcarji. Wyrabia likiery i wódki, które z powodzeniem konkurują z wyrobami francuskimi i holenderskimi, oraz rumy. Likier „Souverain" tej firmy znany jest na rynku światowym.

Zdolność przetwórcza rektyfikacji wynosi 336 hektolitrów, zdolność wytwórcza fabryki likierów i wódek około 5 wagonów dziennie. Obecna produkcja w zakresie rektyfikacji stanowi z powodu braku surowca zaledwie 30 procent poprzedniej, natomiast produkcja likierów i wódek dorównywa przedwojennej.

Fabryka posiada własną mechaniczną stolarnię, fabrykę wełny drzewnej, fabrykę beczek, warsztaty mechaniczno-ślusarskie, oraz własny tor przemysłowy.

Wyroby swe eksportuje do Anglji, Belgji i południowej Ameryki.

Generalne zastępstwo w kraju: Towarz. handlowe „Mundus". Spółka akc. Warszawa, Aleje Jerozolimskie 35 i filje: Lwów, Kraków i Równo. Zastępstwo na Gdańsk: Stanisław Vogl, Gdańsk Hotel Reichsdorf; na Anglję: Lambert i Krzysiak Londyn, E. C. 3, 65 Fencoburch Street.

Trzęsienie globu ziemskiego.

Dyrektor geologicznego instytutu w Wiedniu Wangen objaśnia przyczyny trzęsienia ziemi w Japonji. Katastrofalne trzęsienie ziemi w Japonji było najsilniejszem, jakie w ostatnich latach zanotowano. Ponieważ objawy tego trzęsienia ziemi zanotowano także w innych częściach świata, przeto zaszło tu t. zw. „trzęsienie świata", t. zn. takie wstrząśnienie ziemi, które wychodząc z jednej okolicy, obejmuje swymi drobnymi ruchami całą kulę ziemską. Kontynent azjatycki spada poszczególnymi pokładami w głąb Oceanu Spokojnego, który na wschód od Japonji w t. zw. „głębi Tuscarora" zapada się na przeszło 10 klm. pod powierzchnię morza. Pokłady te układają się tam w formie łuków i obsiane są gęsto wulkanami. Odróżniamy północno-japoński i południowo-japoński łuk wulkaniczny, które się stykają na północny-zachód od Tokio i Jokohamy, a w punkcie ich zetknięcia powstaje nowy trzeci łuk, który nazywamy łukiem Bonina. Dlatego więc okolica Jokohamy i Tokio jest pod względem swej geologicznej budowy znana jako centrum wulkaniczne. W następstwie trzęsienia ziemi mogą się otworzyć drogi wiodące do kraterów i następują wybuchy wulkanów. Ponieważ tym razem centrum wstrząśnienia znajdowało się blizko morza, przeto trzęsieniu ziemi towarzyszyło także trzęsienie morza. W takim wypadku powstaje gwałtowna fala, która z niesłychaną siłą zniszczenia działa, a której obszar jest niezmiernie ogromny i mógłby się w takim wypadku nawet dać uczuć na zachodnim brzegu Ameryki. Fale te poruszają się z taką szybkością po oceanie, że naprzykład podczas trzęsienia ziemi w Arica (południowa Ameryka) wzburzona fala w 18-tu godzinach dosięgła wybrzeży Nowej Zelandji.

Kurjer ekonomiczny.

Lwów, 7. września.

+ **Giełda zbożowa** nielicznie odwiedzana, obroty bardzo skromne około 50 ton. Transakcje w życie. Popyt przewyższa podaż. Tendencja nieco zwyżkowa, usposobienie słabe. Żyto małopolskie ex 1923 r. 370—375.000.

Giełda lwowska.

SPRAWOZDANIE GIEŁDOWE.

Giełda bardzo ożywiona. Liczne transakcje w akcjach i walutach. Kurs akcji chwiejne, walut zwyżkowe. Niekotowane akcje słabe. Obroty większe w Jaworznie, Gazach, Elektrowni n. S., Foreście. Popyt za Akumulatorami, Tehate, Armą, Tyśmienicą.

Tendencja w akcjach chwiejna, w walutach zwyżkowa. Usposobienie ożywione.

OBROTY W AKCJACH

Browary 1710, nieef. 1650, Ćmielów 200 (175), Gafota 30, Niemojowski 155, (135), Pezet 68, Pocisk 205, Nafta 122 (112), P. T. B. 70 (60), Rakszawa 515, Siersza el. 70, Siersza g. 1250, P. T. H. 88, Krakus 140, Cegielski 165. Parow. 122 (105), Zieleniewski 2150, Przemysłowy 92 (78), Hipoteczny 175, Małopol. 110, Polkred 27, Ziemski Kredyt 40 (36), Chodorów 1325, Ojkos 740 (700), Tespy 1375.

OBROTY W WALUTACH.

Paryż 14800, Medjolan 12600, Holandja 121000, Zurych 50500, Londyn 1290, Berlin 0.01, Praga 8150, Wiedeń 3.89, Nowy Jork 291, Dolary 289, Bruksela 13700.

OBROTY W AKCJACH NIEKOTOWANYCH

Kursa w tysiącach.

Gazy 5950, Jaworzno 25 szt. 3600, drob. 3725, Bruger 25 szt. 805, drob. 880, Arma 85, Zagłębie 110, Azot 108 (nf. 90), Chybie 1825 (dr. 1875), Elektrownia n. S. 37, Gazociągi 65, Len w Kr. 370, Lokomotywy 180, Nitrat 62, Star 130, Columbia 20, Gazolina 250, Foresta 155, Machleid 90, Olkusz 130, Schon. 14000, Węglówki 7500, (nf. 4900).

AKCJE GIEŁDY KRAKOWSKIEJ.

Tohan 90000, Żegluga 30000, Zieleniewski 2200000, Cegielski 160000, Parowozy 195000, Trzebinia masz. 270000, Górka 3000000, Siersza górn. 1300000, Tepege 800000, Nafta 140000, Strug 330000, Synd.kosz. 300000, Chodorów 1400000, Ćmielów 256000, Siersza elektryczna 80000.

AKCJE GIEŁDY WARSZAWSKIEJ

Sole potasowe 1400000, Chodorów 1230000, Częstocice 6500000, War. Tow. fabr cukru IV. 950000, Warsz. Tow. kop. węgla I. 275000, Cegielski 150000, Lilpoop Rau i Löw. I 175000, Modrzejów 1800000, Zakł. Ostrowiec. 2175000, Rohn i Zieliński 310000, Starachowice 1140000, Pocisk 240000, Parowozy 127500, Zieleniewski 2100000, Żyrardów 58000000, Ćmielów 230000, Pol. Przem. naft. 720000.

GIEŁDA WARSZAWSKA.

(Tel. wł.) (G). Na wczorajszej giełdzie dewizy mocno. Dol. 249000, marka niem. 0.005. Tendencja dla akcji mocna.

Kursa giełdy lwowskiej.

Ż — żądają, T = transakcje. Zresztą: płacą.

A) Akc. Bank.	7 września	B) Akc. przem.	7 września
Akc. Związk. .	40000	Górka . . .	1050000
Dyskont Lw. .	—	Oikos . . .	T 740000
Handl. Pozn. .	200000	Parowozy . .	T 130000
Hipot. akc. . .	T 185000	Patrja . . .	32000
Hipot. zemel. .	3000	Pezet . . .	T 70000
Małopolski . .	T 110000	Pocisk . . .	T 205000
Powszechny .	T 27000	Pol. Glob . .	7000
Przemysłowy .	T 84000	Pol. Nafta . .	T 125000
Ziemski kred.	T 42000	Pol. Tow. Bud.	T 70000
B) Akc. przem.		Pol. Tow. H. .	T 88000
Browar Lwow.	1740000	Rakszawa . .	T 515000
Chodorów . .	1325000	Siersza el. . .	T 70000
Karpalit . .	140000	Gór. Siersza .	T 1300000
Cmielów . .	T 200000	Tepege . . .	440000
Portland z S. .	—	Tespe sól pot.	T 1425000
Galicia . . .	2200000	Zieleniewski .	T 2150000
Gafota ex . .	T 30000	Żegluga pol. .	23000

Kursa walut Kurjer Lwowski Nr. 213	Lwów — dnia 7 września 1923		Warszawa dnia 7 września	Kraków dnia 7 IX.	Zurych dnia 7 IX.	Berlin dnia 5 IX.
	Gotówka	Dewizy	Dewizy			
100 Mk. pol.	—100—	—100—	—100—	100	0·00·23	00·00
1 funt. ang.	0000000—0000000	1250000—1320000	1116000—1136000	1220000-1250000	25 13	43890000·00
100 frs. frau.	13500—13800	135000—138000	1365000—1395000	145000—152000	30 70	548625·00
100 fr. szwaj.	490000—520000	490000—520000	4440000—4530000	482500—497500	100·00	1745625·00
100 frc. belg.	0000—0000	00000—00000	1130000—1150000	522300 622000	25·00	448875·00
100 K czesk.	79000—83000	79000—83000	743000 - 743000	78000—83000	16·55	284287·00
100 K węg.	0000—0000	0000—0000	—·—	000—000	—·03	528·67
100 K austr.	388—398	388—398	349—355	375—395	—·0078	13665·00
100 M niem.	0075—00125	0075—00125	0005—0005	000—000	0·0000·10	100·00
1 Dolar am.	288000—298000	280000—290000	246500—251500	250000—280000	5·56	9675750·00
100 Lir wł.	00—0000	12500—13500	106500—106500	—	23·70	418950·00
100 Lei rum.	000—000	000—000	000—000	00000—0000	2·52	94·65
1 guld. hol	—·—	—·—	00000—00000	00000—000000	218 00	3790500 00
100 K norw.	—·—	—·—	—·—	000—000	90 75	1590000·00
100 K duńsk.	—·—	—·—	—.—	0000—0000	103·00	1795500·00
100 K szw.	—·—	—·—			147·00	2593500·00

UWAGA: „P" oznacza kursa poprzednie, ostatnio

Czas odnowić przedpłatę!

SPORT.

Dzisiejsze widowiska sportowe. Godzina 3-a: Zawody lekkoatletyczne K. S. Pogoni. Godz. 4-a: Mecz Czarni — Hasmonea.

Najbliższą atrakcją sportową będzie niewątpliwie mecz Kraków — Lwów wyznaczony na dzień 16. września. Porównanie lwowskiej piłki nożnej z krakowską jest zawsze ciekawem, tembardziej zaś interesującem będzie w bieżącym roku, że Kraków wystawia na dzień 16. września dwie drużyny reprezentacyjne, a to jedną dla Łodzi, a drugą do Lwowa i to w dodatku bez graczy Cracovii, która bawi obecnie na tournée w Hiszpanji.

Puhar Davisa wędrowna nagroda międzynarodowa w tennisie przypadł i w tym roku również Ameryce, której reprezentacja pobiła w finalu reprezentację Australji.

Berliński klub piłki nożnej „Union 92" rozegrał dwa mecze Ł. K. S. Biała — Lipnik i odniósł dwa zwycięstwa w stosunku 3 : 0 i 5 : 0.

Nowi trenerzy Warty poznańskiej. Jak donoszą czeskie dzienniki zamierza Warta zaangażować jako trenerów Pilata i Medynę, obu ze Sparty praskiej.

Dobry czas w biegu sztafetowym 4×100 osiągnęła drużyna K. S. „Brandenburg" podczas zawodów sportowych w Berlinie. Czas ten wynosił 45 sek.

Międzypaństwowe zawody lekkoatletyczne Francja — Szwecja odbędą się w dniach 8. i 9. b. m. w Paryżu. Z okazji tych zawodów ocenia prasa sportowa francuska szanse reprezentacji francuskiej bardzo pesymistycznie.

Aeroplan kratowy wykonany tylko z metalu, skonstruowany został w fabryce w Tuluzie. Ten powietrzny pancernik waży 5640 kg. i zaopatrzony jest w cztery silniki po 260 koni. Chyżość wynosi 185 klm. na godzinę. Na aparacie znajduje się sześć karabinów maszynowych.

N.

Do Szanown. Prenumeratorów „KURJERA LWOWSKIEGO"

Prosimy uprzejmie o jak najrychlejsze nadesłanie prenumeraty

na wrzesień

wraz z ewent. zaległością, celem uregulowania nakładu.

Cena prenumeraty wynosi od 1-go września:

We Lwowie miesięcznie do odbierania w administracji „Kurjera Lwowskiego"	90.000 m.
We Lwowie z odnoszeniem do domu	100.000 m.
Z przesyłką pocztową w całej Polsce	100.000 m.
Zagranicą miesięcznie	130.000 m.

Cena pojedynczego numeru 4.000 m.

OGŁOSZENIA.

Unieważniam zgubione zaświadczenie na wyjazd do Francji, wystawione przez pow. komendę uzupełnień w Buczaczu z dnia 26 lipca 1923 L. 4242, opiewające na imię Emiljana Zukorskiego s. Michała w Jazłowcu.

Poszukiwany chłopak kilkunastoletni do „Ajencji wschodniej" Lwów, ul. Długosza 31. parter (w oficynie). Zgłoszenia między godz. 9-tą a 4-tą. 047

Jedyna Polsko-Angielska

Fma BARTH ROMULT & Co

DREZNO

Fabrykuje, eksportuje i importuje wszelkiego rodzaju maszyny.

Silniki. Materjały elektryczne. Obrabiarki i narzędzia. Materjały budowlane. Wyroby drzewne i instrumenta muzyczne. Wyroby chemiczne. Automobile. Rekwizyta biurowe i domowe, szkło, porcelanę oraz wszelkie papiery.

Towar jakościowo najlepszy po najniższych cenach i najkorzystniejszych warunkach.

Wszelkie pytania i zamówienia wykonuje i załatwia 955

Jeneralna reprezentacja

Lwów, Rynek 40.

„POTĘGA"

CENTRALA: **Kraków,** Basztowa 9. — **SPÓŁKA AKCYJNA** — CENTRALA: **Kraków,** Basztowa 9.

Fabryki maszyn roln., Odlewnia żelaza, Tartaki, Kołodziejnie.

Wozy gospodarcze i wojskowe

Sieczkarnie bębnowe i kołowe do ręcznego i maszynowego napędu.

Młynki do czyszczenia zboża, systemu „Backer".

Kieraty kryte do napędu sieczkarń, młocarń, pomp, młynów

Młocarnie ręczne, kieratowe i pasowe

Przystawki uniwersalne i czołowe

Brony żelazne i drewniane

Pługi dla ciężkiej i lekkiej gleby

951

GENERALNE ZASTĘPSTWO
— „Harwest" S-ka z ogr. por. —
— Lwów — Plac Kapitulny l. 7. —

OGŁOSZENIE.

Poważna Instytucja Finansowa

poszukuje rutynowanego kierownika

Oddziału depozytowego, oraz **dwóch rutynowanych saldokontystów** posiadających długoletnią praktykę bankową. Zgłoszenia tylko pisemne i tylko z podaniem poważnych referencji, należy składać pod szyfrą „**Depozyt**" w administracji pisma. 4736

Gnieźnieńska FABRYKA KRZESEŁ

Fr. Schmeling, Gniezno

Generalny reprezentant na Polskę

Edmund KOCZOROWSKI Poznań, św. Wojciecha 27.

Wystawiamy na TARGACH WSCHODNICH we Lwowie

Pawilon Syndykatu — stoisko nr. 2010. 1517

Różne.

Dostawa dla szpitala.

Państwowy Sspital Powszechny we Lwowie rozpisuje dostęwę ofertową na: 1) 45 wagonów ziemniaków zimowych, 2) 60,000 kg. kapusty w głowach, 3) 3 wagony buraków ćwikłowych, 4) 1 wagon brukwi (karpieli), 5) pół wagona marchwi jadalnej, 6) pół wagona kalarepy, 7) 1 wagon jabłek zimowych, 8) 1000 kg. kapusty włoskiej, 9) 30.000 kg. słomy (mierzwy i w okłotach) 10) 4000 kg. owsa, 11) 2 wagony mąki żytniej 60 prc. 12) 1 wagon mąki pszennej 50 prc. 13) 1/4 wagona grysiku, 14) pół wagona krup jęczmiennych, 15) pół wagona krup hreczanych, 16) pół wagana krup jaglanych, 17) pół wagona grochu, 18) pół wagona fasoli, 19) pół wagona grysiku kukurydzianego, 20) pół wagona słoniny i smalcu. Wagon rozumie się 10.000 kg. Podane wyżej ilości mogą być zwiększone lub zmiejszone i mają być dostarczone najdalej do końca października w stanie zdrowym, w gatunku pierwszej jakości. Ziemniaki mają być zdrowe, duże, jadalne, przebierane bez śmiecia i ziemi (podać gatunek). Szczegółowe oferty na wszystkie artykuły, wzglednie poszczególne z nich na całą ilość względnie część, należy wnosić do Zarządu Państwowego Szpitala Powszechnego we Lwowie **do dnia 20 września 1923 r.** Zarząd Państw. Szpitala Powszechn. 4719

Harmonium używane (szkolne) do sprzedania, Turecka 2, I. p., ganek. 4729

Każda sympatyczna, dobrze zbudowana inteligentna panna, która przyszle stały adres dla poczty i ważniejsze o sobie wiadomości, zobaczy, a przy życzenie i pozna młodego kawalera na wyższem stanowisku rządowem i zaletami gwarantującemi szczęśliwe małżeństwo. Najzupełniejsza dyskrecja i poważność „Kresowiec Administracja. 4735

Rok założenia 1876. 1818

Władysław Chudzikowski

fabryka kas ogniotrwałych LWÓW, ul. na Błonie l. 22.

Wykonuje: Skarbce pancerne, kasy ogniotrwałe różnej wielkości, szafy żelazne na dokumenty, kasety i skrzynie żelazne podręczne, kasy i zkrytki do wmurowania. Ceny przystępne.

Polka, wychowana we Francji, następnie uczenica Lalewicza, udziela po przystępnych cenach lekcji francuskiego, włoskiego i fortepianu. Zgłoszenia od godz. 3—5 ul. Nowy Świat 4, II. p. na lewo. 4732

Zamienię kompletny parowy garnitur młocarniany „6" za lokomobilę parową 10-50 HP. Zgłoszenia pod „Lokomobila" do biura Brücka Kościuszki 2. 4847

Nauka i wychowanie.

Siła rutynowana udziela muzyki, francuskiego, systemem szybkim, wypróbowanym. Zgłoszenia od 3-ej do 7-ej Nabielaka 17. parter, 4693

Dyplomowana nauczycielka udziela lekcji gry na fortepianie, teorji, ul. Grunwaldzka 9, II. p. na lewo. 4707

Matury seminarjalnej, kurs roczny tylko dla wymienionych rozp. minist., Zacharjewicza 3. 4717

Kupno i sprzedaż.

Pompy, sikawki, węże poleca fabryka Stanisława Trębickiego, w Warszawie Kopernika Nr. 33. Wszelkie przybory dla straży ogniowych. Pompy ceutryfugalne, Abisyńskie, Artezyjskie, Diafragma, pompy studzienne napełniające rezerwoary na piętrach, pompy parowe i transmisyjne. Kilkadziesiąt lat praktyki i fabrykacji.

Sypialnia jasna do sprzedania, ul. Grunwaldzka 9, II. p. na lewo. 4706

Kupię używany traktor do pługa parowego 50-70 HP. Zgłoszenia pod „Traktor" do biura Brücka Kościuszki 2. 4725

RĘKAWICZKI SKÓRKOWE

damskie i męskie w wielkim wyborze po cenach fabrycznych poleca 4728

J. CAJLINGOLD

Warszawa, Nalewki 29, w podwórzu. Telef. 209—49.

Druk. A. Goldmana, Lwów Sykstuska 13.

Odpowiedzialny redaktor: Tadeusz Stroiński.